

KEUZEMOGELIJKHEDEN EN 'MACRO-ONDOELMATIGHEID' VOOR EEN Ad

Tijdens de Dag van de Ad van vorige week vrijdag kwamen in het kader van het zoeken naar denkrichtingen voor een toekomstscenario voor de Ad allerlei interessante zaken voorbij. Er komt uiteraard een rapportje van de uitkomsten van deze dag. We willen hier toch er alvast een specifiek punt uitlichten. Dat is mede omdat er een inleiding was vanuit de CDHO over de macro-doelmatigheid. Een aspect ervan is wat te doen als er reeds sprake is van voldoende dekking op nationaal niveau voor een bepaalde Ad-opleiding – zich richtend op eenzelfde deelsector van de arbeidsmarkt.

De vraag is dan hoe daar nog tussen te komen als nieuwe aanbieder, ook als er aanwijsbaar veel vraag is naar die Ad-opleiding in de eigen regio van de hogeschool. Het werd wel duidelijk dat dit lastig wordt, zeker als de prognoses op landelijk niveau niet rooskleurig zijn. Eigenlijk is het zo dat het mechanisme is: Er is vraag naar afgestudeerden via nieuwe baanopeningen en wie het eerst komt, het eerst maalt. Daarmee wordt een doelmatig, bekostigd aanbod nagestreefd.

Overigens kan de CDHO (en OCW) niet meer ingrijpen als er op een gegeven moment een bepaald aanbod is aan Ad's voor een deel van de arbeidsmarkt en vervolgens de prognoses wijzen op (sterk) negatieve ontwikkelingen qua werkgelegenheid. Gedwongen sluiting van opleidingen is niet mogelijk, hopen dat ze allemaal toch nog voldoende studenten kunnen binnenhalen...

Maar dan omgekeerd...

Het punt dat in een sessie op de Dag van de Ad aan de orde werd gesteld, heeft van doen met een specifieke vorm van macro-ondoelmatigheid – maar helaas wel sterk invloed hebbend op te maken keuzes van bepaalde groepen a.s. hbo-studenten.

In de regio - en dan kan best een groot gebied zijn – kan het zijn dat in het werkveld (structureel) veel behoefte is aan bepaalde Ad'ers (en ook Bachelors). Vervolgens is het aantoonbaar dat er voldoende belangstelling is van mbo'ers en andere groepen om die Ad te gaan doen. Juist voor mbo'ers biedt het de kans om aldus met twee beroepsgerichte diploma's van mbo-4 en Ad op zak in de regio aan de slag te kunnen gaan. Maar wat blijkt dan: het aanbod van dergelijke Ad-opleidingen is alleen buiten die regio te vinden.

Wat te doen als a.s. student? Elders op kamers gaan en mogelijk daar werk vinden? Of vragen of je de stage in de eigen regio mag doen, en de afstudeeropdracht ook? Of... dan maar een andere hbo-opleiding kiezen? Of... gaan werken met je mbo-4-diploma en vervolgens in overleg met het bedrijf trainingen en cursussen volgen op niveau 5, om zo toch een stap omhoog te kunnen zetten?

Is dit dus doelmatig?

Er zijn concrete voorbeelden te vinden van deze situatie. Dat kan ook te maken hebben met de vormgeving, dus dat er behoefte is aan een duale variant in een regio, maar dat de hogescholen

aldaar deze niet aanbieden. Ook kan het gaan om specifieke opleidingen waarvoor er in het bekostigde circuit in Nederland een beperkt aantal hogescholen is te vinden, allemaal met hun eigen aanpak en inrichting van opleidingen.

Er is dus sprake van een situatie waarbij zeker een aantal jongeren naar die hbo-opleiding wil. Er is ook vraag vanuit het werkveld naar Ad'ers (en Bachelors). Maar omdat er in de betreffende regio niet het passende hbo-aanbod is, kiezen ze voor een andere opleiding, als een tweede keus. Dan is het samenspel van mbo en hbo niet als 'doelmatig' te bestempelen, zonder een doorlopende leerlijn die past bij de doelgroep.

Hoe dan tot een oplossing te komen...

Als je dus graag wilt dat de juiste doelgroepen worden bediend en dat er in de buurt van mbo-instellingen de mogelijkheid is om door te gaan met een Ad – ook passend qua vorm en inhoud – wat is er aan te doen? Je kunt misschien denken aan:

- Laat het hbo als geheel bezien hoe tot een landelijke aanbod kan worden gekomen. Dat wil zeggen dat als er aantoonbaar behoefte aan die Ad is, met nadrukkelijk veel werkgelegenheid (daaraan hoeft niet te worden getwijfeld in dit geval), ga dan met elkaar om tafel over hoe dit aan te pakken. Dat kan leiden tot het uitbreiden van het aanbod, in gezamenlijk overleg, maar hoe dan ook, er moet iets komen.
- Het zou kunnen door de betreffende Ad op een mbo-locatie onder te brengen. Het kan niet over de verantwoordelijkheid van het mbo, dus dan is de eerste gedachte: Kan het met een licentie van een andere hogeschool elders?
- Het is natuurlijk niet handig en mogelijk om die Ad bij meerdere mbo-instellingen neer te zetten, aansluitend op hun eigen verwante mbo-opleiding. Dus ook aan mbo-kant moet worden afgestemd, om op een gezamenlijk aan te wijzen locatie deze Ad in de regio te gaan aanbieden.
- Maar je kunt je ook afvragen of het dan ook kan op een hogeschoollocatie, wellicht van de hogeschool die om moverende redenen niet de Ad en alleen de Bachelor aanbiedt? Maar dat lijkt toch niet handig, qua status en uitstraling. Echter, een van de hogescholen in de regio kan wel de locatie beschikbaar stellen.
- Deze hogeschool kan deze Ad gaan ontwikkelen, samen met die mbo-instellingen, op basis van het reeds bestaande aanbod (kwestie van gewoon overnemen...). Dat mag zonder meer, dus ook als men de Bachelor zelf niet heeft – als het maar een hogeschool is.
- Misschien dat er tegelijkertijd met de andere hogeschool, dus zonder de Ad, afspraken kunnen worden gemaakt over de doorstroom naar de Bachelor... Of dat een van de andere aanbieders van deze Bachelor van buiten de regio kan inspringen, met een duaal traject.

Dus wat te doen

Het is duidelijk dat we ondoelmatig keuzegedrag bevorderen als het hbo niet inspeelt op de kansen voor mbo'ers en anderen die bijvoorbeeld via de havo een bepaalde Ad willen gaan doen. Er moet dus zonder al teveel problemen voor een doorlopende route mbo-4-Ad kunnen worden gekozen, samen met het werkveld. Er is geen rol weggelegd voor de CDHO (geen eigen acties mogelijk), en ook niet voor OCW. Maar dan wel de VH? Of voor het landelijk overleg voor die opleiding zodat in goed overleg met de hogeschool die geen Ad wil aanbieden, naar een oplossing wordt gezocht, met duidelijke partners.

Het gaat erom dat mbo'ers en havisten die de Ad willen gaan doen, met werk in de buurt voor een flink aantal jaren (en het ROA kan het aantonen), hun loopbaan optimaal kunnen starten.

Misschien is het een kwestie van tijd, en dat er vanzelf een oplossing komt – met een privaat aanbod via een bedrijfsacademie. Maar laat die doelgroepen niet te lang wachten s.v.p.